

JO, ARA

MIGUEL TORIJA

XVII PREMI DE NARRATIVA BREU

JOSEP PASCUAL TIRADO DE CASTELLÓ

Aquesta obra va obtindre el XVII Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado de Castelló, amb un jurat format per María José Alegre Jovani, Carles Bellver Torlà, Joan Josep Trilles i Font i Amelia Díaz Benlliure.
Amb la col·laboració de l'Excma. Diputació de Castelló, la llibreria Babel i la Federació de Colles de Castelló.

Primera edició: Novembre 2016

© **Text**

Miguel Torija

© **Fotografias**

Miguel Torija

© **D'aquesta edició**

Unaria ediciones

C/ Ciscar, 14. 12003 Castelló de la Plana

www.unariaediciones.com

hola@unariaediciones.com

Coordinació editorial

Amelia Díaz Benlliure

Disseny de la col·lecció

Akane Studio

ISBN

978-84-944811-9-2

Dipòsit legal

CS 757-2016

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, tret de l'excepció prevista per la llei. Adrece's a Cedro (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

A la memòria del meu pare

JO, ARA

Miguel Torija

Al bell mig del llac hi ha una barca.
En un costat de la barca hi ha un home.
Endins de l'home hi ha un altre llac.
Més endins del cor de l'home i del llac
hi ha una ombra. I dins de l'ombra
un altre home: fita sense fi
més enllà de l'horitzó. I res veu:
sols aigua i més aigua dins mateix
del seu esguard.

«Home al bell mig del llac»
de *Al fons de vies desertes*
MANEL GARCIA GRAU

Per què *Jo, ara*?

Perquè el nexa d'unió entre els trenta-sis relats que segueixen a continuació és el *jo* immediat des del que estan escrits. Tots tracten d'apropar-nos al que els seus protagonistes fan, senten, pensen... en temps real. És aquesta una aproximació a la vida que s'allunya del filtre que suposa un record, que és, al cap i a la fi, el que fem quan fem el passat per a narrar una història: recordar el viscut.

Tal volta sonarà pretensions però aquest *Jo, ara*, pretén que ens endinsem al cervell d'una quarantena de personatges i que experimentem amb ells el que viuen, en comptes d'escotar el que ens volen contar, evitant així que puguem enganyar-nos, que puguem dulcificar, endurir, embellir, el record que van viure. Aquest posicionament tracta d'evitar les desviacions de la realitat amb què el passat pot impregnar la realitat. «Viu en comptes d'escotar la vida dels altres».

Tal volta això només és una impressió i el record que ens contem és meridià i lleial amb el que va passar. Encara i tot crec que, en llegir relats escrits en passat, sempre queda el dubte del fet que veritablement la realitat fora així com ens l'estan contant.

Per això *jo* i per això *ara*.

En una espècie de «contra més sucre més dolç», alguns relats segueixen mostrant un: *jo, ara* però a més a més, ens conviden a formar part d'un: *nosaltres, ara*; obligant-nos a involucrar-nos. En principi «només» com a espectadors presents a l'escena però, des d'eixa presència tan propera, serà difícil no fer un pas endavant i convertir-nos en acompanyants i fins i tot còmplices dels protagonistes.

Aquesta és la declaració d'intencions.

Els relats apareixen organitzats en tres anells concèntrics a eixe: *Jo, ara*. Eixos anells tenen a veure amb la relació d'eixa primera persona que ens parla, amb l'escena i els personatges que l'acompanyen.

Ara, jo i els meus, conté relats que parlen de les relacions properes. Relacions de família o de parella.

Ara, jo i els altres, amplia la distància que separa al protagonista amb qui apareix al relat. A aquesta part trobarem crítica social i relats urbans.

Ara, jo i altres mons, amplia més encara el cercle i se'n va a buscar mons llunyans, tan llunyans com els que la imaginació ens deixe albirar.

Com que vivim a tots tres anells alhora, no s'han disposat en tres capítols, en comptes d'això, apareixen successivament relats de cadascun dels tres anells.

HO SAPS

Ho saps, tan se val com t'ho has fet, però ho saps tot. Potser algú t'ho ha xarrat. Sí, algú t'ho ha hagut de xarrar. Ha de ser això. Qui? Ell. Ell t'ho ha xarrat. Ha de ser això. Ha estat ell.

El cas és que ho saps. Això és segur. Ho saps perquè avui no m'has dit «ruqueta», ho saps perquè acabes de renyar al xiquet per no res, ho saps perquè la teua mirada s'atura en qual-sevol lloc llevat dels meus ulls, ho saps perquè aquest matí t'has adonat que el meu sostenidor no l'havies vist abans, ho saps perquè t'ha caigut una tassa mentre escuraves, ho saps perquè fa vint minuts que mires *La noche en 24 horas* sense dir ni «mu».

Ho saps, i ara jo no sé què fer. Haig de dir-te alguna cosa. Sí, haig de preguntar-te. És millor anar de front per pillar-te desprevingut i poder defensar-me millor. Et preguntaré «què et passa?» o «per què estàs tan callat?» o «vols que ens fem un gintònic?» o «quin programa més...

—Ho sé —dius, i ara ja no sé què dir.

—Ho sé tot —repeteixes.

Això és tot. Això és molt. Això és massa.

Ara, jo i els altres 1

L'ESPAI PROTEGIT

La lligona alça terrossos humits. Bona saó, pense mentre els amuntegue per esculpir els últims contraforts del cavalló.

Damunt del meu cap, el brunzit de la línia d'alta tensió, em recorda l'amenaça. Fa uns anys vaig aconseguir contenir l'avenç del polígon industrial. Però aquest cop és diferent. L'estacada, construïda amb somiers espatllats, fils d'aram rovellats, cadires desculades i tapaboques extraviats, de res servirà. El meu espai. L'horta. L'únic lloc on em sent viu, està sentenciat.

Hipnotitzat pel brunzit, deixe a un costat la lligona i imagine els trilions d'electrons viatjant a centenars de quilòmetres d'allí per convertir-se, en llum, calor o moviment. Un sol electró d'eixos, és més important que jo. Almenys això és el que pareix significar «interès general», a l'expedient d'expropiació que guardi baix la panera.

El sabor agre de la mandonguilla, que he pres com a exigu esmorzar, em retorna a la realitat. Certifique, amb ull expert, el paral·lelisme dels deu cavallons. Només queda trasplantar els plantons i la defensa estarà enllestida. Quan demà arriben

les excavadores, seran rebudes per deu rengles de bajoqueres, de tomaqueres, de cogombres i de carbasseres amb les fulles al vent com senyeres. Deu batallons en formació. Majestuosos. Desafiants. Invencibles.

Ara, jo i altres mons 1

DOS ULLS NEGRES

Canvie l'objectiu sense deixar de mirar per damunt dels edificis. No tardaran a aparèixer de nou. M'apropo el visor a l'ull. Necessite primers plànols de la destrucció. Gire el teleobjectiu fins que em porta al llunyà turó d'enderrocs que ha deixat l'últim projectil. Recórrec amb cura la superfície a la recerca d'una imatge colpidora.

Clic.

Un plat amb restes de menjar.

Clic.

Una nina desmembrada.

Clic.

Un atlas obert per la pàgina d'Oceania.

Clic.

Dos ulls.

Clic.

Dos ulls negres que em miren.

Clic.

Dos ulls negres que em miren des d'un rostre ple de sang i terra.

Escolte la remor d'un altre bombarder. Deixe de fotografiar. M'incorpore. L'home comença a furgar amb les mans les runes on té mig cos soterrat. Els meus ulls van de l'home, a la càmera, al cel i de nou a l'home, que ha deixat l'esforç inútil per alliberar-se i torna a mirar-me. Faig un pas cap a ell. Dos. Tres. La remor muda a tro infinit. M'ature. M'agenolle.

Clic.

Dos ulls negres que em miren des d'un rostre ple de sang i terra.

Clic.

Dos ulls negres que busquen l'origen d'un xiulit agut.

Un estrèpit ensordidor.

Clic.

Una columna de pols i fum.

UN SOMRIURE ETERN

Rafael entra fent sonar unes campanetes. Recorre el local per darrere d'un parell de clientes, que esperen el seu torn enfront de la vitrina per a exhaurir les existències de lioneses, palmeres de xocolata, flaons, pastissos farcits de crema, pilotes de frare, braços de gitano... i podríem seguir, però ens estem perdent la conversa que, asseguts en una de les minúscules taules que hi ha al fons del local, Rafael i la xica de cabellera negra acaben d'encetar.

Cacem encara un aclaridor «és l'última vegada, em sents?» La jove sembla no sentir-lo, solament mira la mà que Rafael manté sobre la taula; la té de cap per avall com si acabara de caçar una llagosta. Ara ella alça la mirada, i és que sembla que Rafael ja ha dit tot el que volia dir.

—Et puc ensenyar de nou el meu cos. Tinc noves crostes en l'esquena i en... en el pubis. -Una paraula que no concorda bé amb el seu aspecte- De debò, si vols tornem a anar al poblal, he parlat amb Ric i ens deixarà entrar de nou a...

Rafael desplaça la mà pel marbre blanc fins a deixar-la enfront de la xica, que deixa de parlar, inclina el cap per a seguir el moviment amb la mirada i mostrar-nos una co-

roneta en la qual aflora, entre la mata de pèl negre, el crani. Rafael alça la mà i apareixen les dues bosses. En aquest lloc el seu contingut hauria de ser sucre. La xica s'alça, agafa les dues bosses i es disposa a anar-se'n, «ja parlarem» ha dit i ha començat a caminar. En passar al costat de Rafael, aquest li agarra per l'avantbraç i li contesta.

—No. Ja t'ho he dit Blanca. No tornarem a parlar. El teu personatge està mort. No va a aparèixer més en la meua novel·la. No em cal tornar a inspirar-me. De fet, la novel·la està ja pràcticament terminada.

Rafael la solta i deixa que marxe seguint-la amb la mirada. La cambrera arriba amb dos cafés i mou el cap assenyallant cap al lloc que ocupava Blanca, alhora que li pregunta a Rafael si deixa els dos cafés.

—No va a tornar —contesta l'home.

La cambrera no sembla haver entès i deixa els dos cafés. Rafael no protesta. Es torna a girar. Mirem en la mateixa direcció que ell, però a Blanca ja no se li veu. Rafael s'ha cansat abans que nosaltres de cercar-la amb la vista i trau de la butxaca la llibreta i el llapis. Pega un llarg xarrup al café, deixant solament una capa de crema per les parets de la tassa. Comença a escriure a trompades. En arribar al final del full es deté, l'omple de borradures i l'arranca. En el següent full les paraules ixen del llapis amb més fluïdesa. Escriu unes poques paraules, diverses línies i cercles canvien de lloc frases senceres. Finalment, arranca de la llibreta un full en blanc i guiant-se pel críptic conjunt de ratlles i cercles escriu en el paper un centenar de paraules. Després les llig. Un somriure de satisfacció aflora en la seua cara. Deixa el manuscrit sobre la taula i es fica el llapis i la llibreta en la butxaca. Agafa la tassa

amb el segon cafè i se'l beu, també d'un xarrup. Aquesta vegada no té tant mèrit, ha d'estar ja fred. Després trau un bitllet de cinc euros de la cartera i el deixa sobre el paper. Intentem llegir el que ha escrit, però el bitllet amb prou feines ens deixa veure el títol, el començament i algunes paraules pels marges.

L'ÚLTIM ESTEL

Amb rutinària cura, la punta de l'agulla t'ajuda a modelar un estel blanc en la culle... Continu... ...concedir... Avui... ...llavant-se... ...clatell... ...peraràs... ...stre d'un bebè... temps... Si e... ...i l'estel és massa gran...

La cambrera arriba i ens adonem que Rafael, mentre nosaltres ens esforçàvem a entendre alguna cosa, s'ha marxat. La dona agafa el bitllet i per sort no repara en el paper. Podem així llegir-ho.

L'ÚLTIM ESTEL

Amb rutinària cura, la punta de l'agulla t'ajuda a modelar un estel blanc en la cullera. Continues el ritual demanant un reincident i efímer desig que aquest estel sí que et podrà concedir. Avui l'estel és més gran que de costum, però les gotes de llima i l'aigua no tardaran a dissoldre'l perquè puga entrar en les teues venes. Oblidaràs llavors les ronyoses ungles de l'últim client clavant-se en el teu clatell. Recuperaràs, a canvi, el rostre d'un bebé que ara ja ha de ser un xiquet fort. Si el somni continuara, podries tornar a bressolar al teu fill; però avui l'estel és massa gran.

Eixim del local i veiem a Rafael que torna cap a casa, camina lleuger. Accelerem el pas per a arribar a la seua altura i veiem que llueix un somriure. Podria ser un somriure

d'alleujament, fins i tot, en el millor dels casos, de satisfacció. Va tan decidit, que no es fixa que des del parc el mira algú. La reconeixem perquè no fa ni deu minuts que hem compartit taula en la cafeteria. Blanca és allí, agotzonada. Travessem el carrer per a poder veure-la millor. Mira passar a Rafael, sense que s'adone de la seua presència, fins que aquest desapareix a l'interior del portal, llavors comença a fer uns moviments repetitius amb els múscles. En la mà encara subjecta les dues bosses. Les mira. Deixa de moure els múscles i gira cua, com si haguera recordat alguna cosa. La seguim.

Camina per la ciutat esbalaïda. Ensopega un parell de vegades; la primera amb una xica jove que va parlant pel mòbil i la segona amb el carro de la compra d'una anciana. Però res la deté. Camina durant una hora fins a deixar arrere el nucli urbà. Serpenteja llavors entre els horts abandonats, que serveixen de cuirassa a la ciutat perquè la naturalesa no l'envaïska. Quan estem convençuts que haguera sigut millor seguir a Rafael per a arribar al desenllaç d'aquesta història, albirem un poblat de barraques. Un xaval, amb la pell de la cara perforada per diminuts cràters provocats per l'acne, ix al seu pas quan arriba al poblat. Camina al seu costat mentre avancen sortejant els tolls i les restes de llavadores, banyeres i carcasses de televisors que embuaten el fanguer que fa les funcions de carrer principal, i únic, del poblat. Blanca es deté davant d'una construcció de xapes metàl·liques i fustes pintades. L'adolescent de l'acne, murmura un adéu i segueix caminant.

—Ric! —crida ella mirant cap a la barraca.

Esperem uns segons al costat de la xica, però qui siga eixe Ric no respon; ho fa per ell Justo Molinero, donant pas a un

tema de Juanito Valderrama. No hem escoltat molt bé el títol de la cançó, però deia alguna cosa sobre una reixa en Triana. Una banda desafinada comença a trastejar amb una melodia que ens trasllada a una plaça de bous. De seguida comença a escoltar-se la veu amb olor d'anís i sabor a potatge de cigrons de Juanito Valderrama. Les vocals s'allarguen fins a l'infinit, en l'agònic avançar de la cançó entre gelosia i retrets.

—Ric! —repeteix Blanca, que sembla no estar conforme amb els rumbos que està prenent Juanito Valderrama i s'acosta al tauler d'aglomerat, unflat per la humitat, que fa les vegades de porta. Li dóna una espenta.

Tocaria descriure l'interior de la barraca, però no hi ha gran cosa a dir. Així que ens conformarem a ressaltar tres coses: l'entramat de cables elèctrics que pengen del sostre i que fan joc amb les teranyines que poblen les quatre cantonades, l'olor àcida de pixums vetusts i, camuflat per uns llençols regirats, un embalum.

L'embalum per fi respon amb un sec.

—Hola, per fi tornes.

Ara segur que ell la mirarà. Encertem. Alça la barbeta. Mira cap a la figura que està interposant-se entre ell i la somorta llum del vesprejar que entra per la porta improvisada. Ella no li pregunta: «Què mires?», ni: «Què vols?». No diu res. En entrar semblava disposada a dir alguna cosa, però ara roman amb la boca tancada i deixant que els seus ulls, injectats en sang, transmeten el missatge universal de la ira. L'home segueix gitat. Combat la indiferència aparent de la dona grtant-se una pústula del coll fins a fer-la supurar. Ens fixem en Blanca, no hi ha novetat, segueix clavada, amb una pose reprovadora, com si s'haguera transformat en un dels creuers

cordovesos plens de clavells, dels quals parla la cobla de Juanito Valderrama. Ric sembla que no està per a perdre temps i, d'algun lloc entre els llençols, ha tret un encenedor i està calfant una cullera.

—Estava amb el *mono* i era molta pasta -diu l'home sense deixar les seues maniobres amb la cullera.- Mira la part positiva, en una setmana no hauràs de tornar a treballar -continua després d'una pausa.

Blanca tampoc ara respon, ha deixat de mirar a Ric i té la mirada captiva pels núvols que travessen, sense descans, una esclatxa en la uralita que fa de sostre. Mentre, Ric, alié al silenci ombrívol d'ella, ha xarrupat amb la xeringa tot el contingut de la cullera. La xica llança una última mirada cap a ell i per fi parla.

—Adéu.

Després, es dóna la volta i comença a caminar cap a la porta.

—On vas? Açò ja està. Punxat tu primer —diu Ric.

Ella ja està eixint. Mirem de reüll cap a l'interior de la barraca. Mentre esperem que Ric s'alce i pregunte «Per què te'n vas?», veiem l'agulla enfilada en el braç de l'home i un fil de sang brollant de la punció. Ara ella hauria de voltejar, enfrontar-se als ulls esvaïts de Ric i dir-li: «Que t'aprofite fill de puta!». Però res d'açò pasa. El que passa és que Ric somriu soltant un fil de bava i Blanca se'n va sense poder acomiadar-se amb la portada que Ric sembla meréixer. Ho intenta un parell de vegades, però la planxa d'aglomerat s'ha quedat embossada en el fang.

S'allunya amb el puny tancat. Allí, si no recordem malament, han hagut d'estar tot aquest temps les paperines d'he-

roïna que li ha donat Rafael. En aquest paisatge, solament açò poden ser les dues bosses. El xaval de la cara picada apareix d'entre dues barraques i es torna a posar al seu costat. Ella camina uns metres ignorant-lo, fins que es deté, li posa una mà en el muscle, s'encara a ell i li diu:

—Vés a la *narcosala* i que et passen una *xuta*. Si me la portes, et guanyes una palla.

—I una besada —contesta el xic.

—Vinga val. Porta'm la *xuta* per a punxar-me i tindràs el premi —concedeix ella.

Veiem a Blanca allí plantada i dubtem si no anar darrere del xic a veure com se les arregla per a aconseguir la xeringa. Al cap d'uns segons, els moviments involuntaris dels muscles de Blanca ens convencen que el millor serà romandre amb ella. Ens fixem en les seues pestanyes, que s'entretanquen cada vegada que els muscles puguen i baixen. Potser per eixe parpelleig, les llàgrimes comencen a amuntegar-se en els seus ulls omplint-los de lluentors. Al cap d'uns minuts un somriure posa fi al tic nerviós. Blanca obri molt els ulls i les llàgrimes s'escapen del seu refugi deixant un reguer clar enmig de les seues brutes galtes.

Dirigim la mirada cap al que ha provocat el somriure i veiem al lluny al xic acostar-se.

—Dóna'm —diu Blanca allargant la mà quan aquest ja està a prop.

—Primer la besada -en dir-ho ha amagat a l'esquena la xeringa, la cullera i la llima que portava en les mans.

—Doncs llavors per a que te la pele hauràs d'esperar que em *xute*.

—Amb llengua.

—Collons! Amb llengua. Però la palla després.

Amb una inclinació brusca del cap el xic accepta el tracte. Blanca posa la mà en el seu clatell i l'acosta cap a ella. El xic, amb els ulls molt oberts, llança els llavis cap a davant molt atapeïts. Blanca inclina una mica la cara i els dos llavis es troben en un contacte sec. Observem moviments en les galtes i veiem que Blanca ha posat l'altra mà també en el coll. Per un moment el recorre de baix a dalt en una carícia, que acaba amb els seus dits perdent-se en l'embull de pèl que cobreix el clatell del xic.

Se separen amb lentitud. Els dos es miren. El xic estén els braços mostrant la xeringa i tota la resta. Quan la xica els agafa, posa les seues mans en els malucs de Blanca i trenca el silenci que ha seguit a la besada amb una afirmació que sona a pregunta.

—T'ha agradat.

—Vés-te —respon Blanca apartant les mans del xic.

—T'ha agradat —torna a dir aquest mentre s'allunya.

Blanca se senta a terra, obri una bossa i després l'altra. Aboca el contingut de les dues paperines en la cullera. Amb rutinària cura, la punta de l'agulla l'ajuda a modelar un estel blanc en la cullereta. L'estel és gran, massa gran, però les gotes de llima i l'aigua no tarden a dissoldre-la perquè pugui entrar en les seues venes.

Veiem créixer en el seu rostre un somriure, mentre la xeringa es buida. Uns segons després els ulls de Blanca es tanquen, el seu tronc es corba una mica i es desploma sobre el fang. L'últim en què ens fixem, abans de girar per a allunyar-nos, és en el somriure, que segueix petrificat en els seus llavis. Un somriure etern.